

Arbeiderpartiets valgprogram for kommunestyreperioden 2023-2026

Vedtatt på medlemsmøtet 1. desember 2022

Innhold

Gran – en god kommune å bo i for alle.....	1
Vår politikk og ideologi.....	2
Oppvekst og utdanning.....	2
Helse, livsmestring og velferd	3
Klima og naturmangfold.....	4
Samferdsel og landbruk.....	5
Arbeidsliv og kommunen som arbeidsgiver	6
Frivillighet, idrett og kultur	7
Morgendagens samfunn. Samfunnsvisjoner	8

Gran kommune har mange muligheter, og skal være en god kommune å bo i for alle.

Gran er en kommune med mange muligheter, men også utfordringer. Skal vi klare å utnytte våre muligheter, trenger vi et sterkere og styringsdyktige flertall.

Nå er det på tide med handlekraft! Derfor vil vi:

- Bygge Sagatangen helse- og omsorgssenter.
- Konsekvensutrede fylkestilknytning.
- Tilpasse skolestruktur og kretsgrenser til færre elever.

Morgendagens samfunn skal være et godt og inkluderende samfunn med plass til alle, uansett legning, religion, kjønn, funksjonsevne og størrelsen på lommeboka. Det er derfor viktig å utforme kommunens politikk basert på kunnskap, bærekraftig utvikling, økonomi og alderssammensetning.

Vi vil ta beslutninger som gir kommunens innbyggere forutsigbarhet. Vi vil styrke og videreutvikle det gode samarbeidet på Hadeland. Som en konsekvens av regionreformen er det enda viktigere å jobbe aktivt og utadrettet i de regionale og interkommunale samarbeidsforaene vi deltar i. Vi vil organisere tjenestene for framtida og sikre en struktur som står seg i møte med endringer i antall innbyggere, aldersfordeling og bosetningsmønstre. Vi vil følge opp Kommuneplanens samfunnsdel med konkret innhold. Kvalitetene i kommunen vår skal løftes fram og bli vårt fremste konkurransefortrinn med hyggelige, pulserende tettsteder, levende grender og et rikt kultur- og fritidstilbud.

Vår politikk og ideologi

Arbeiderpartiet bygger sin politikk på verdiene frihet, likhet og solidaritet. Vårt mål er et samfunn der alle skal med, fordi alle trengs.

Dette partiprogrammet legger vekt på å gripe mulighetene og svare på utfordringene vi står ovenfor. Framover blir det flere eldre og mindre barnekull, noe som betyr at vi må omfordele ressurser. Noen utfordringer kan løses lokalt, mens andre ligger utenfor kommunens handlingsrom og forutsetter dialog og samarbeid. Vi har et stort potensial for utvikling med vår plassering mellom Gjøvik og Oslo, Gardermoen og Ringerike.

I løpet av perioden vil vi se på hva vi har vunnet og hva vi har tapt med nåværende regional tilhørighet. Vi tenker her både på samarbeidet med de andre Hadelandskommunene og nåværende fylkestilhørighet.

Oppvekst og utdanning

Barnehage og skolefritidsordning (SFO)

Barndommen har en egenverdi, og barnehagen og skolen skal ha en helhetlig tilnærming til barns utvikling. I samarbeid med hjemmet skal barnehage og skole fremme læring og dannelse, bidra til opplevelse av mestring og ivareta barnas behov for omsorg og trygghet, meningsfull fritid og lek.

Arbeiderpartiet vil jobbe for å innføre løpende barnehageopptak. Dette er et av mange virkemidler for at barnefamilier bosetter seg i vår kommune. Barnehagelærere og fagarbeidere er en lønnsom investering for samfunnet. De ansattes kunnskap er en av de viktigste faktorer for kvalitet. Vi vil opprettholde søskenmoderasjon for de som har barn både i barnehagen og SFO.

Skole

Gran Arbeiderparti vil jobbe for en skole med små forskjeller, sterke fellesskap og høy tillit. Det er en utfordring at det til dels er stor forskjell mellom jenter og gutter, mellom skolene og mellom kullene når det gjelder lese-, regne- og engelskferdigheter på barnetrinnet. Fysisk og psykisk helse hos barn og unge er avgjørende viktig og derfor er vi opptatt av å styrke skolehelsetjenesten. Vi ønsker at elevene på sikt skal ha tilgang på helsesykepleier hver dag. Vi vil styrke innsatsen for å hjelpe barn som blir utsatt for omsorgssvikt, overgrep eller har atferdsproblemer. Laget rundt elever og lærere må styrkes for å oppnå læring og livsmestring gjennom en forutsigbar og stabil skolehverdag. Vi ønsker større fagmiljøer som kan gi elevene likere muligheter for læring med større grad av fleksibilitet med tanke på oppgaveløsning. Kvalitet i skolen avhenger av profesjonalitet i tråd med skolens sammensatte mandat. Derfor er det viktig med robuste tjenestesteder hvor fagpersoner lettere kan rekrutteres og beholdes.

Endringer i organisering av skolen i Gran må vurderes ut ifra befolkningsutvikling og den økonomiske situasjonen i kommunen og skal skje i nær dialog med de involverte.

Gran Arbeiderparti vil:

- Videreføre søskenmoderasjon for familier med barn både i SFO og barnehage.
- Ha løpende barnehageopptak.
- Styrke laget rundt elever og lærere.
- At skolene skal ha oppdaterte læremidler og digitalt utstyr.
- Tilby kompetanseutvikling og etter- og videreutdanning.
- Styrke innsatsen for barn som blir utsatt for omsorgssvikt, overgrep eller har atferdsproblemer.
- At barn og unge fra hushold med lav inntekt skal ha samme muligheter for deltakelse i fritidsaktiviteter.
- Jobbe for å trygge skolevegen for barn og unge.
- Organisere en foreldrebetalt henteordning for barnehagebarn fra Jaren og Gran stasjon.
- Styrke samarbeidet mellom næringsliv og skole for å sikre fortsatt løft for yrkesfagene og at det utdannes nok fagarbeidere.

Helse, livsmestring og velferd

Arbeiderpartiet vil arbeide for et inkluderende og mangfoldig samfunn med plass til alle. Det må legges til rette for at eldre skal mestre egne liv og få tilstrekkelig hjelp til å klare seg i eget hjem. I eldreomsorgen må hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi og innovasjon prioriteres. Forholdene må legges til rette for økt frivillighet, og de sosiale og kulturelle tilbudene må styrkes. Vi vil bidra til at det blir færre personer å forholde seg til i hjemmetjenesten for brukerne.

Arbeidet med å få etablert et lokalmedisinsk senter i tilknytning til nytt sykehjem og bemannede omsorgsboliger på Sagatangen må fortsette med full styrke. Vi vil videreutvikle demensavdelingen ved Marka helse- og omsorgssenter og etterstrebe gode omsorgstilbud med hjemmesykepleie, hjemmehjelp, dagtilbud og sykehjemsplasser. Ny velferdsteknolog vil føre til redusert manuelt arbeid, og dermed sikre mer tid til omsorg.

Innbyggere med varige funksjonsnedsettelse skal ha mulighet for innholdsrike liv med stabile og trygge tjenester preget av høy kvalitet, fleksibilitet, frihet og livskvalitet. Derfor må det legges bedre til rette for universell utforming i kommunale bygg og utearenaer.

Gran Arbeiderparti vil støtte opp under det nylig etablerte Fontenehuset Hadeland. Dette er et viktig tilbud for mennesker som har utfordringer i hverdagen og som ønsker å forbedre sin livskvalitet og psykiske helse.

På alle områder og i alt kommunen gjør skal hensynet til en styrket folkehelse ivaretas. De som får tjenester fra kommunen skal ha medvirkning i prosesser og avgjørelser. Vi vil bygge gode og trygge omsorgsboliger, med tjenester ut fra behov.

NAV og kommunen må samarbeide tettere for å bistå mennesker som av ulike årsaker står utenfor arbeidslivet, med utgangspunkt i det enkelte individs ressurser og interesser.

Alle innbyggere med hjelpebehov skal ivaretas på en god måte, uavhengig av alder. Innbyggerne skal ha riktig helsehjelp på rett nivå og til rett tidspunkt. Pårørende skal oppleve at det er lett og trygt å samarbeide med kommunen.

Fastlegeordningen er under press nasjonalt. Det har over tid blitt stadig vanskeligere å rekruttere til fasthjemler. Vi må følge opp de nye avtalene som er inngått mellom kommunen og legesentrene slik at de får ønsket effekt.

Laget rundt barn og familier som trenger hjelp, fungerer best gjennom et samlokalisert og godt samordnet barnevern, helsestasjon, PP-tjeneste og psykisk helsetjeneste for barn, unge og voksne. Her er Familiens hus og det nyetablerte Ungdommens hus viktige. Vi vil videreføre den vellykkede satsingen på godt samarbeid mellom velferdstjenestene som nå er samlet i Familiens hus.

Det kan være mange grunner til at barn og unge ikke kan bo hjemme og det er viktig at de møtes med gode tilbud. Gran Arbeiderparti mener derfor at vi bør vurdere å opprette leiligheter eller annet husvære for ungdom som av ulike grunner ikke kan bo hjemme. Disse bør ligge sentralt plassert, slik at man ikke er avhengig av å kjøre bil.

Gran Arbeiderparti vil:

- At Sagatangen helse- og omsorgssenter bygges i valgperioden.
- Prioritere hverdagsrehabilitering, velferdsteknologi og innovasjon.
- Videreutvikle demenstilbudet ved Marka helse- og omsorgssenter.
- Videreutvikle et samlokalisert og godt samordnet barnevern, helsestasjon, PP-tjeneste i Familiens hus.
- At alle eldre skal få tilgang til kulturelle opplevelser og sosiale fellesskap.
- At alle ansatte som jobber med mennesker skal ha kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold, og etterleve planverket vi har i LHBT arbeidet i kommunen.
- Støtte opp om Fontenehuset Hadeland
- Etablere flere sosiale møteplasser for ungdom, men også de som samler generasjonene.

Klima og naturmangfold

FNs bærekraftsmål må ligge til grunn i vårt arbeid for å nå våre mål, både lokalt, nasjonalt og globalt. Klimaendringer og tap av natur er blant vår tids største utfordringer.

Vitenskapen er stadig klarere på at arealbruk er en nøkkelfaktor både i arbeidet med å bremse klimaendringene, for tilpasning til et endret klima og som den viktigste enkeltfaktoren i arbeidet med å stanse tap av natur. Som ansvarlig myndighet for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven har Gran kommune en sentral rolle i dette arbeidet.

Jordvern handler om å sikre dagens befolkning og våre etterkommere muligheten til å dyrke egen mat på egen jord. Vi må ta vare på dyrka og dyrkbar jord og som landbrukskommune har Gran et særlig ansvar for å bidra til egen matsikkerhet.

Klimaendringene påvirker hele verden og tvinger oss til å ta kloke grep også lokalt. Derfor må miljø- og klimahensyn veie tungt i alle samfunnsspørsmål. Prioriteringer og beslutninger må vurderes etter hvor bærekraftige de er både på kort og lang sikt.

Strømkrisa gjør at det er nødvendig å tenke nytt når det gjelder energibruk. Gran Arbeiderparti vil derfor at jordvarme, solenergi og bioenergi skal vurderes i planleggingen av alle nye bygg. Innkjøpspolitikken til kommunen er et viktig verktøy i den kommunale klimapolitikken. Vi vil at innkjøpsarbeidet til kommunen skal legge vekt på bærekraft og klimahensyn.

Gran Arbeiderparti vil:

- At Gran kommune skal bygge framtida si på FNs bærekraftsmål.
- At kommunen skal være en pådriver når det gjelder søknadsprosesser, veiledning og oppfølging av klimatiltak som reduserer utslipp i landbruket.
- Å stimulere til ny, grønn næringsutvikling.
- Å stanse nedbygging av dyrket, dyrkbar jord og myr.
- Å ta vare på de store naturverdiene i kommunen.
- At klimavennlige energikilder vurderes i arbeidet med nye bygg.
- At innkjøpsarbeidet til kommunen skal legge vekt på bærekraft og klimahensyn.
- Å videreutvikle Gran sentrum som regionsenter og Brandbu som landsby ved forskjønning, fortetting og variert bebyggelse.

Samferdsel og landbruk

I Gran er transport og landbruk det som skaper mest utslipp. Vi vil derfor at kommunen skal være en pådriver når det gjelder søknadsprosesser og veiledning. Vi vil jobbe for at kommunens bilpark på sikt skal bestå av nullutslippskjøretøy og at maskinparken tar i bruk biodrivstoff så raskt som mulig. I tillegg vil vi at kommunen ser på muligheten for en ladestasjon for store biler, fyllestasjon for gass og eventuelt biodrivstoff. Vi vil ta i bruk den mest miljøvennlige teknologien knyttet til oppvarming av boliger og kommunale bygg, og fremme bærekraftige ordninger knyttet til innkjøp og drift.

I Gran er vi så heldige at man kan bo mange ulike steder, men busstilbudet i kommunen er for dårlig. Ungdom er avhengige av at foresatte bringer og henter dem til og fra ulike aktiviteter. Vi vil jobbe for et mer fleksibelt kollektivtilbud der busskortet kan brukes også når det ikke er direkte i forbindelse med skoleskyss. Vi vil videreføre Trygt hjem-ordningen for ungdom mellom 15 og 21 år.

Gjøvikbanen er mye brukt av pendlere, og gjør det lettere å jobbe i Osloregionen og bo på Hadeland. Gran Arbeiderparti vil bruke Stor-Oslo Nord-prosjektet for å påvirke sentrale myndigheter. Vi vil også jobbe for at Gran får samme Ruter-pris på kollektivtransport som de andre Hadelandskommunene. Vi vil arbeide for et bedre busstilbud som et alternativ for hadelendinger som i dag pendler mot Oslo og Gardermoen i privatbil. Det er viktig at det er samme kollektivselskap som betjener

Hadelandskommunene for å unngå større hinder for gode fellesløsninger for våre kommuner. Vi vil arbeide for et fleksibelt og tilpasset kollektivtilbud, inkludert skoleskyss og pendling. Her er det rom for forbedring.

Gran Arbeiderparti vil:

- At kommunens bilpark på sikt skal bestå av nullutslippskjøretøy og fremme bærekraftige ordninger knyttet til innkjøp og drift.
- At kommunen tar i bruk den mest miljøvennlige teknologien knyttet til oppvarming.
- Å legge til rette for ladestasjon for store biler, fyllestasjon for gass og eventuelt biodrivstoff.
- Et bedre tilpasset kollektivtilbud innad i kommunen og mellom Hadelandskommunene.
- God veiledning og oppfølging av klimatiltak som reduserer utslipp i landbruket.

Arbeidsliv, og kommunen som arbeidsgiver

Gran Ap vil at de som ønsker å skape arbeidsplasser skal møte velvillighet, med klare forventninger og krav om et anstendig arbeidsliv. Hensynet til klimautviklingen, biologisk mangfold og naturens tåleevne må ligge til grunn for all arealforvaltning

Gran er en lavinntektskommune, og vi må legge mye større vekt på bærekraftig vekst hvis vi skal klare å gi innbyggerne gode velferdstilbud. Bedre infrastruktur med vei, jernbane, kollektiv transport og bredbånd er avgjørende for bo- og næringsutvikling. Dette er særlig viktig for pendlerne, men også for muligheten til å etablere nytt næringsliv og flere grønne kompetansearbeidsplasser i kommunen.

Ansatte i Gran kommune skal ha forutsigbarhet og gode rammer for å gjøre en god og forsvarlig jobb. Vi vil ikke konkurranseutsette tjenester som drives av kommunalt ansatte i dag. Vi vil se på mulighetene for å øke grunnbemanningen i helse- og omsorgssektoren og i kommunale barnehager.

For å få til gode tjenestetilbud er vi avhengige av kompetente og motiverte ledere og arbeidstakere. Dyktige medarbeidere er en forutsetning for at kommunen kan levere gode tjenester. De folkevalgte må være bevisst på rollen som arbeidsgivere og som ombud for innbyggere og bidra til et godt politisk klima. Vi vil at kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass der folk trives og kan være stolte av jobben sin.

Det gode heltidsarbeidet i inneværende kommunestyreperiode skal fortsette og faste hele stillinger må være normen i Gran. Ansattes organisasjoner skal involveres i arbeidet med å gjøre Gran kommune til en bedre kommune å bo i for innbyggere med omsorgsoppgaver hjemme. Lokalt trepartssamarbeid skal benyttes for å involvere de ansatte i utviklingen av tjenestene og arbeidslivet.

Vi mener at det må opprettes flere lærlingplasser og lærekandidatplasser innenfor flere fagfelt for å dekke behovet kommunen har. Mange med minoritetsbakgrunn får praksis og lærlingplasser innen helse og omsorg, barnehager og skoler. Gran

Arbeiderparti mener det er viktig at de får tett oppfølging gjennom for eksempel en mentorordning, der det legges til rette for god språkutvikling. Det vil gi mennesker med minoritetsbakgrunn større mulighet til å ta fagbrev.

Gran Arbeiderparti vil:

- Avskaffe ufrivillig deltid.
- Ha et godt samarbeid med de ansattes organisasjoner.
- Ha et mangfoldig og inkluderende arbeidsliv hvor det er plass til alle.
- At Gran kommune skal være en aktiv samarbeids- og rekrutteringspartner.
- Være tydelige ambassadører for kommunen for å bidra til befolknings- og næringsvekst.
- Være lydhøre for initiativer og være gode samarbeidspartnere for aktører både i og utenfor kommunen.
- Opprette mentorordning for minoritetsspråklige arbeidstakere på våre arbeidsplasser.

Frivillighet, idrett og kultur

Kulturbegrepet dekker alt fra idrett, kulturelle aktiviteter og opplevelser, kirke og livssyn, kulturarv og kunst.

Gran kommune har mange ildsjeler innen kultur, teater, musikk, idrett og frivillighet. Gran Arbeiderparti vil legge til rette for at frivillig sektor skal fortsette å blomstre. Vi mener et variert og rikt kulturliv er vesentlig for at barn, unge og voksne skal ha en meningsfull fritid, gode opplevelser og livskvalitet. Kulturskolen bør utvikles og flere av de som ikke deltar i kultur- og idrettsaktiviteter må få sjansen.

Vi ønsker å gi frivilligheten gode rammebetingelser og ønsker samtidig at idrettslag, kor, korps, teaterlag o.l. skal stimuleres til å spille en enda viktigere rolle i inkluderingsarbeidet.

Kunst og kultur bidrar også til verdiskaping og samfunnsutvikling. Det er derfor viktig å ta vare på og løfte opp kommunens store kulturhistoriske verdier, men også støtte opp under kompetansemiljøer og ildsjeler innen kunst, kultur og idrett. Sammen med andre samfunnsaktører vil vi jobbe for å realisere et nytt svømmebasseng i kommunen,

Gran Arbeiderparti vil:

- At alle barn som ønsker tilbud i kulturskolen skal få det til en rimelig pris.
- Vektlegge mangfold i kultur- og idrettspolitikken.
- At Den kulturelle skolesekken videreføres.
- Kartlegge offentlige og privateide kulturlokaler med tanke på bedre tilrettelegging og utnyttelse av byggene.
- Styrke rammebetingelsene for frivilligheten.
- Sikre forutsigbare rammer for de få, men viktige profesjonelle kulturarrangementene og institusjonene i kommunen.

- Ha en aktiv holdning til kulturarven som ressurs for identitet og verdiskaping.

Morgendagens samfunn. Våre fremtidsvisjoner

Politikken som vedtas og gjennomføres i Gran i dag, skal ikke bare gagne dagens samfunn og innbyggere, men må ses i et fremtidsrettet perspektiv.

Medvirkning fra ungdommen er viktig for å forme framtidens samfunn. Det må skapes arenaer og møteplasser der ungdom kan bidra i samfunnsdebatten.

Gran Arbeiderparti vil fortsatt føre en aktiv «utenrikspolitikk» der vi framsnakker kommunens fortrinn og aktivt søker samarbeid med miljøer vi har et interessefellesskap med.

Vi vet at diskriminering og manglende inkludering fører til mennesker utestenges fra viktige fellesskap i vårt samfunn. Derfor må vi opprettholde gode møteplasser for samhandling.

Grender og kulturlandskapet gir kommunen særpreg og identitet. Dette må ivaretas både med en bærekraftig landbrukspolitikk og næringspolitikk og sikring av god bokvalitet.

Det er også viktig å ta vare på kulturlandskapet for at artsmangfoldet skal opprettholdes. Grans unike landskap og kulturhistorie skal være utgangspunkt for verdiskaping innen landbruk, reiseliv og kulturbaserte næringer.

Gran og Brandbu skal fortettes og forskjønnes slik at de blir attraktive bomiljøer og møteplasser, har gode servicetilbud og variert handelsnæring. Samtidig skal det også være godt å bo i grendene.

Mohagen skal videreutvikles som Grans viktigste industriområde.

Vi vet at klimaendringer er vår tids største utfordring. I Gran står veitrafikk, transport og jordbruket for 80 prosent av klimagassutslippene. Derfor må vi i Gran bidra til klimavennlig samfunnsutvikling ved handle lokalt og tenke globalt.

Vi vil at bruk av bioenergi og trevirke skal vurderes i alle nybygg i kommunen. Vårt mål er at både i kommunale og private byggeprosjekter skal vurdere energikilder som jordvarme, solenergi, og bioenergi og fjernvarme.

Innbyggerne skal ha tilgang til veiledere som kan gi råd om fornybare og energieffektive energiparetiltak.

Gran Arbeiderparti vil:

- Føre en offensiv og målrettet inkluderings- og likestillingspolitikk.
- Sette bærekraftig utvikling i fokus.
- Se politiske avgjørelser i et fremtidsrettet perspektiv, inkludert alderssammensetning og økonomi.
- Analysere hva vi har vunnet og tapt i samarbeidet med de andre Hadelandskommunene og nåværende fylkestilhørighet.

- Jobbe for at førstegangsetablerere skal kunne få gunstige startlån.
- Stimulere til bygging av boliger som kan leies før de eies.
- Sentrene våre, både Brandbu og Gran, skal være gode steder å bo og oppholde seg i på tvers av generasjoner. Grendene skal ha gode nærmiljøkvaliteter.